

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: KE-3Sa/11/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7022200302
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 04. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Raganová
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2025:7022200302.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach, sudkyňou JUDr. Janou Raganovou, v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, XXX XX B., proti žalovanému: Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava 1, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 485 411 1710 0 zo dňa 04.04.2022, takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a.

II. Účastníkom konania n e p r i z n á v a právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

I.

Priebeh administratívneho konania

1. Prvostupňový správny orgán rozhodnutím č. 485 411 1710 0 zo dňa 02.12.2021 podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnom poistení) žalobkyňi zvýšil od 01.01.2022 starobný dôchodok na 733,00 eur mesačne a vdovský dôchodok na 148,50 eur mesačne.

2. Proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu podala žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote odvolanie, v ktorom namietala, že s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa nesúhlasí a žiada zvýšiť starobný dôchodok od 01.01.2022 na sumu 1.145,00 eur mesačne a vdovský dôchodok od 01.01.2022 na 270,40 eur mesačne. Ďalej žalobkyňa namietala, že Sociálna poisťovňa nerešpektovala zrušovacie rozsudky Krajského súdu v Košiciach č. 6Sd/44/2012-58 zo dňa 20.06.2013 a č. 9Sd/49/2013-75 zo dňa 22.08.2014. Žalobkyňa predložila vlastný výpočet starobného dôchodku vrátane valorizácií od 11.01.2005. Ďalej namietala sumu vdovského dôchodku, ktorú žiadala prehodnotiť od 19.01.2007, odvolávajúc sa na právnu úpravu vdovského dôchodku v zákone o sociálnom poistení s tvrdením, že jej ku dňu 19.01.2007 vznikol nárok na vdovský dôchodok vo výške 60 % sumy starobného dôchodku zomrelého manžela. Žalobkyňa predložila vlastný výpočet vdovského dôchodku, vrátane valorizácií od 19.01.2007, pretože nesúhlasila so sumou jeho zvýšenia od 01.01.2022. Žalobkyňa vyjadrila nesúhlas s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 9So/84/2017 zo dňa 30.01.2019.

3. Žalovaný preskúmaným rozhodnutím č. 485 411 1710 0 zo dňa 04.04.2022 zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 02.12.2021. Svoje rozhodnutie žalovaný zdôvodnil tak, že právoplatným rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX zo dňa 08.03.2002 bol žalobkyňi podľa § 45 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) od 29.01.2002 priznaný vdovský dôchodok v sume

4.072,- Sk mesačne. Starobný dôchodok bol žalobkyni priznaný od 11.01.2005 podľa § 65 a § 274 zákona č. o sociálnom poistení, rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX zo dňa 09.04.2005 v sume 12.584,- Sk mesačne. Uvedené rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. 3Sd 187/05-35 zo dňa 10.11.2005, ako aj rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 5So/5/2006 zo dňa 21.08.2007, v dôsledku čoho nadobudlo právoplatnosť dňa 14.09.2007. Napadnutým rozhodnutím bol žalobkyni podľa § 82 zákona o sociálnom poistení starobný dôchodok, vyplácaný k 31.12.2021 v sume 723,50 eur mesačne, zvýšený od 01.01.2022 na sumu 733,00 eur mesačne a vdovský dôchodok, vyplácaný k 31.12.2021 v sume 146,50 eur mesačne, zvýšený od 01.01.2021 na sumu 148,50 eur mesačne. Od 01.01.2022 bol starobný dôchodok žalobkyne 723,50 eur mesačne zvýšený o percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov, čo je o 9,50 eur mesačne, na sumu 733,00 eur mesačne a vdovský dôchodok 146,50 eur mesačne o percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov, čo je o 2,00 eur mesačne, na sumu 148,50 eur mesačne. Sociálna poisťovňa, ako verejnoprávna inštitúcia vykonávajúca sociálne poistenie, je povinná rešpektovať platné právne predpisy Slovenskej republiky, ktoré okrem iného presne určujú spôsob výpočtu sumy dôchodkových dávok a ich následné zvyšovanie podľa osobitných predpisov o zvyšovaní dôchodkov a nemôže sa od nich v žiadnom prípade odchýliť. Pri zvýšení starobného dôchodku žalobkyne Sociálna poisťovňa, ústredie postupovala v súlade s § 82 zákona o sociálnom poistení. Starobný dôchodok žalobkyne bol tak od 01.01.2022 zvýšený v súlade s právnymi predpismi o sociálnom poistení. S poukazom na vyššie uvedené preto námietka žalobkyne, týkajúca sa výšky jej starobného dôchodku, nedôvodná.

4. Žalovaný následne k ďalšej námietke týkajúcej sa nerešpektovania právoplatných rozsudkov Krajského súdu v Košiciach č. 6Sd/44/2012-58 zo dňa 20.06.2013 a č. 9Sd/49/2013-75 zo dňa 22.08.2014, ako odvolací orgán uviedol, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. 6Sd/44/2012-58 zo dňa 20.06.2013 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sd/44/2012-63 zo dňa 15.07.2013 bol realizovaný rozhodnutiami Sociálnej poisťovne, ústredie č. 485 411 1710 0 - I., č. 485 411 1710 0 - II., č. 485 411 1710 0 - III., č. 485 411 1710 0 -IV., č. 485 411 1710 0 -V., č. 485 411 1710 0 -VI., č. 485 411 1710 0 -VII., č. 485 411 1710 0 - VIII. a č. 485 411 1710 0 - IX zo dňa 13.09.2013, a rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. 9Sd/49/2013-75 zo dňa 22.08.2014 bol realizovaný rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X - 1. zo dňa 28.01.2015. K námietke týkajúcej sa výpočtu sumy starobného dôchodku vrátane valorizácií od 11.01.2005 a vdovského dôchodku vrátane valorizácií od 19.01.2007, žalovaný uviedol, že predložené výpočty sú irelevantné a nemajú právnu oporu v zákone. K námietke týkajúcej sa vdovského dôchodku, ktorého sumu žalobkyňa žiadala prehodnotiť od 19.01.2007, odvolávajúc sa na právnu úpravu vdovského dôchodku v zákone o sociálnom poistení s tvrdením, že žalobkyni ku dňu 19.01.2007 vznikol nárok na vdovský dôchodok vo výške 60% sumy starobného dôchodku zomrelého manžela, žalovaný uviedol, že nárok na vdovský dôchodok vznikol žalobkyni pred 01.01.2004. Podľa § 264 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vdove, ktorá má podľa predpisov účinných do 31.12.2003 nárok na vdovský dôchodok, vypláca sa vdovský dôchodok aj po tomto dni, ak spĺňa podmienky nároku na vdovský dôchodok a jeho výplatu podľa predpisov účinných do 31.12.2003, ak tento zákon neustanovuje inak. Podmienky nároku na vdovský dôchodok žalobkyne a jeho výplatu sa tak v súlade s vyššie uvedeným posudzujú podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. V súvislosti s uvedenou námietkou žalovaný poukázal na skutočnosť, že v predmetnej veci bolo už rozhodnuté Najvyšším súdom Slovenskej republiky č. k. 9So/84/2017 dňa 30.01.2019, ktorým bol rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. 6Sd/45/2014-255 zo dňa 12.07.2017 vo výroku, týkajúcom sa zrušenia rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.04.2014, zmenený tak, že napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.04.2014 o zamietnutí žiadosti o prehodnotenie sumy vdovského dôchodku bolo potvrdené. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9So/84/2017 zo dňa 30.01.2019 nadobudol právoplatnosť dňa 23.04.2018. Nadobudnutím právoplatnosti nadobudol právnu záväznosť, a preto je nesúhlas žalobkyne s predmetným rozsudkom irelevantný.

5. V závere preto žalovaný zhrnul, že starobný dôchodok sa vypláca spolu s vdovským dôchodkom v správnej výške, ktorá bola určená v súlade s príslušnými právnymi predpismi. A navyše žalobkyňa nepredložila žiadne dôkazy, ktorými by spochybnila správnosť rozhodnutia o zvýšení sumy dôchodkov od 01.01.2022.

II.

Správna žaloba

6. Včas podanou správnou žalobou sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutia žalovaného a prvostupňového rozhodnutia a vrátenia veci Sociálnej poisťovni na ďalšie konanie. Napadnuté rozhodnutie považuje za nezákonné, a to z dôvodu, že vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP, napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP, zistenie skutkového stavu žalovanou bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci podľa § 191 ods. 1 písm. e) SSP.

7. Žalobkyňa v správnej žalobe uviedla, že žalovaný pri určení výšky jej starobného dôchodku a vdovského dôchodku nerešpektoval rozsudky Krajského súdu v Košiciach a platnú legislatívu, najmä v súvislosti s výkonom zamestnania, ktoré je zaradené do II. pracovnej kategórie či určením výšky vdovského dôchodku odo dňa, kedy by jej nebohý manžel dosiahol dôchodkový vek. Žalobkyňa upozorňuje na skutočnosť, že kým žalovaný nevydá rozhodnutie, ktorým upraví výšku vyplácaného starobného dôchodku a vdovského dôchodku od 11.01.2005 resp. 19.01.2007, tak nemôže byť právoplatne rozhodnuté o výške jej vyplácaných dôchodkových dávok.

8. Ďalej žalobkyňa poukazuje na to, že Sociálna poisťovňa ani súd nemôžu vykladať právoplatnosť rozsudkov Krajského súdu v Košiciach (č.k. 3Sd/187/2005-35 zo dňa 10.11.2005) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 5So/5/2006 zo dňa 21.08.2007) tak, že zakladajú nemožnosť prepočtu sumy starobného dôchodku. Konštatuje, že starobný dôchodok a vdovský dôchodok, boli od 01.01.2022 zvýšené o nesprávne sumy a je vyplácaný v nesprávnych a nezákonných sumách. Žalobkyňa sa v správnej žalobe taktiež rozsiahlo venovala súdnym sporom, ktoré so žalovaným vo veci výšky jej vyplácaných dôchodkových dávok dlhodobo vedie.

9. V závere žalobkyňa požaduje, aby správny súd preskúmané rozhodnutie zrušil a žalovaného zaviazal na vydanie rozhodnutia s účinnosťou od 11.01.2005 a následne opravných rozhodnutí za každý kalendárny rok, v dôsledku ktorých bude žalobkyni vyplácaný starobný dôchodok a vdovský dôchodok v nasledovnej výške:

starobný dôchodok od 11. januára 2005 sa priznáva v sume 20.169,- Sk mesačne,
starobný dôchodok od 1. februára 2005 sa zvyšuje na sumu 20.186,- Sk mesačne,
starobný dôchodok od 20. júla 2005 sa priznáva v sume 20.186,- Sk mesačne,
starobný dôchodok od 1. júla 2006 sa zvyšuje na sumu 21.388,- Sk mesačne,
starobný dôchodok od 1. júla 2007 sa zvyšuje na sumu 22.725,- Sk mesačne,
starobný dôchodok, na základe nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 204/2008 Z.z. ustanovenie § 293e ods.1 až 3 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č.244/2005 Z.z., ktoré upravovalo zvýšenie dôchodkov v roku 2005, stratilo účinnosť 13. júna 2008, od 13. júna 2008 sa zvyšuje na sumu 24.737,- Sk mesačne; od 1. júla 2008 sa zvyšuje na sumu 25 974 Sk mesačne; k 1. januáru 2009 patrí v sume 862,20 eur mesačne; od 1.1.2009 sa upravuje na sumu 922,20 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2010 sa zvyšuje na sumu 950,40 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2011 sa zvyšuje na sumu 967,60 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2012 sa zvyšuje na sumu 999,60 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2013 sa zvyšuje na sumu 1.010,80 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2014 sa zvyšuje na sumu 1.019,60 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2015 sa zvyšuje na sumu 1.024,80 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2016 sa zvyšuje na sumu 1.026,70 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2017 sa zvyšuje na sumu 1.034,90 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2018 sa zvyšuje na sumu 1.043,30 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2019 sa zvyšuje na sumu 1.070,50 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2020 sa zvyšuje na sumu 1.101,60 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2021 sa zvyšuje na sumu 1.130,30 eur mesačne,
starobný dôchodok od 1.1.2022 sa zvyšuje na sumu 1.145,00 eur mesačne,
vdovský dôchodok od 19.1.2007 sa priznáva v sume 5.440,- Sk mesačne,
vdovský dôchodok od 1.7.2007 sa zvyšuje na sumu 5.780,- Sk mesačne,
vdovský dôchodok od 1.7.2008 sa zvyšuje na sumu 6.069,- Sk mesačne,
vdovský dôchodok od 1.1.2009 sa zvyšuje na sumu 215,60 eur mesačne,
vdovský dôchodok od 1.1.2010 sa zvyšuje na sumu 222,20 eur mesačne,
vdovský dôchodok od 1.1.2011 sa zvyšuje na sumu 226,20 eur mesačne,

vdovský dôchodok od 1.1.2012 sa zvyšuje na sumu 233,70 eur mesačne, vdovský dôchodok od 1.1.2013 sa zvyšuje na sumu 236,90 eur mesačne, vdovský dôchodok od 1.1.2014 sa zvyšuje na sumu 239,40 eur mesačne, vdovský dôchodok od 1.1.2015 sa zvyšuje na sumu 240,90 eur mesačne, vdovský dôchodok od 1.1.2016 sa zvyšuje na sumu 241,50 eur mesačne, vdovský dôchodok od 1.1.2017 sa zvyšuje na sumu 243,80 eur mesačne, vdovský dôchodok od 1.1.2018 sa zvyšuje na sumu 246,20 eur mesačne, vdovský dôchodok od 1.1.2019 sa zvyšuje na sumu 252,70 eur mesačne, vdovský dôchodok od 1.1.2020 sa zvyšuje na sumu 260,10 eur mesačne, vdovský dôchodok od 1.1.2021 sa zvyšuje na sumu 266,90 eur mesačne, vdovský dôchodok od 1.1.2022 sa zvyšuje na sumu 270,40 eur mesačne.

III.

Vyjadrenie žalovaného

10. K správnej žalobe sa písomným podaním zo dňa 19.10.2022 vyjadril žalovaný. Žalovaný vo vyjadrení uvádza, že žalobkyňa v správnej žalobe uvádza námietky, ktoré sú totožné s námietkami uvedenými v odvolaní, pričom uvádza, že okrem námietok, ktoré sa týkajú preskúmaného rozhodnutia uvádza aj také, ktoré sa ho netýkajú. Žalovaný uviedol, že zvýšenie starobného dôchodku spolu s vdovským dôchodkom bolo vykonané v súlade s platnými právnymi predpismi a žiada, aby správnu žalobu zamietol ako nedôvodnú a preskúmané rozhodnutie potvrdil.

IV.

Replika

11. Žalobkyňa sa k vyjadreniu žalovaného k správnej žalobe vyjadrila podaním zo dňa 28.11.2022. Vo svojom vyjadrení uvádza, že všetky ňou namietané skutočnosti v správnej žalobe zo dňa 13.06.2022 sú zákonné, právne relevantné, súvisiace s predmetom napadnutého rozhodnutia, vzhľadom na fakt, že vyplácané sumy starobného a vdovského dôchodku k 31.12.2021 sú právne irelevantné, v dôsledku čoho sú právne irelevantné aj sumy zvýšenia týchto dôchodkov k 01.01.2022. Žalobkyňa rovnako ako v správnej žalobe namieta, že žalovaný sa nedostatočne vysporiadal s jej odvolacími námietkami a uvádza, že je povinný sa vysporiadať so všetkými, v odvolaní uvedenými námietkami. Žalobkyňa v závere svojho vyjadrenia uvádza, že správnu žalobu považuje za opodstatnenú, právne relevantnú a naďalej zotrúva na žalobnom návrhu.

12. Žalovaný sa k vyjadreniu žalobkyne nevyjadril.

13. Dňa 07.02.2025 bolo správne mu súdu doručené doplňujúce podanie žalobkyne, v ktorom uviedla, že nenapáda právnu úpravu zvyšovania dôchodkových dávok. Poukázala na to, že „predmetom sporného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie sú žalovanou citované zvyšované sumy starobného dôchodku 733,00 eur mesačne a vdovského dôchodku 148,50 eur mesačne, ktoré nie sú predmetom sporného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.12.2021, a nezohľadňujú moje oprávnené právne relevantné námietky v odvolaní.“ V ostatnej časti tohto podania žalobkyňa opakovane poukazuje na iné rozhodnutia žalovanej ako aj Krajského súdu v Košiciach a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, týkajúce sa dôchodkových dávok, pričom namieta nesprávny výpočet základnej výšky jej dôchodkových dávok. Žalobkyňa v závere zotrvala na žalobnom návrhu.

V.

Konanie na správnom súde

14. Správny súd uznesením č.k. KE-3Sa/11/2022-118 zo dňa 19.02.2024 prerušil konanie do právoplatného skončenia konania o kasačnej sťažnosti na Najvyššom správnom súde SR vo veci KE-5Sa/19/2021. Proti predmetnému uzneseniu podala žalobkyňa kasačnú sťažnosť o ktorej rozhodol kasačný súd rozhodnutím sp.zn. 6Ssk/69/2024 zo dňa 30.09.2024 tak, že uznesenie správneho súdu o prerušení zrušil.

15. Správny súd vo veci nariadil pojednávanie, na deň 10.04.2025, na ktoré sa dostavila žalobkyňa a poverená zástupkyňa žalovaného. Na pojednávaní žalobkyňa predniesla svoje námietky a navrhla, aby správny súd žalobe v celom rozsahu vyhovel a zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného. Poverená zástupkyňa žalovaného na pojednávaní zotrvala na správnosti napadnutého rozhodnutia a navrhol, aby správny súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

16. Žalobkyňa nad rámec toho čo uviedla vo svojej správnej žalobe zrekapitulovala postup a rozhodnutia žalovaného ako aj Správneho súdu v Košiciach v iných konaniach žalobkyne. Z uvedených vyjadrení vyplynulo, že žalobkyňa vytýka žalovanému nesprávne stanovenie sumy starobného a vdovského dôchodku v základe, v dôsledku čoho je tiež percentuálne zvýšenie dôchodkových dávok vypočítané v nesprávnej výške. V tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 9Sd/49/2013-75 zo dňa 22.08.2014. Žalobkyňa tiež poukázala na rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 6Sd/44/2012-58 zo dňa 20.06.2013. Poverená zástupkyňa žalovaného k námietke žalobkyne o nerozhodnutí o jej žiadosti uviedla, že o tejto žiadosti sa vyjadrovala Sociálna poisťovňa písomne a to v roku 2021,2022. Odpovede boli zasielané žalobkyňi, ale zástupkyňa si nie je vedomá, či bolo vydané v tejto veci nejaké rozhodnutie. Na to reagovala žalobkyňa a uviedla, že Sociálna poisťovňa nikdy žiadne rozhodnutie nevydala a teda o jej žiadosti zo dňa 28.10.2017, ktorá bola doplnená podaním zo dňa 10.01.2018 o prepočet starobného dôchodku nerozhodla. Žalobkyňa opäť poukázala na rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 9Sd/49/2013-75 zo dňa 22.08.2014. Žalobkyňa sa nestotožnila s tvrdením zástupkyne žalovaného o tom, že jej niečo bolo deklarované v roku 2021 s v roku 2022, nakoľko Sociálna poisťovňa má postupovať v súlade so zákonom a o jej žiadosti rozhodnúť podľa § 112 ods. 1 a v súlade s ustanovením § 244. Žalobkyňa v závere uviedla, že pokiaľ nie je rozhodnuté o tej prvotnej sume starobného dôchodku od 11.01.2005, dovtedy sú neprávoplatné všetky ďalšie rozhodnutia v zmysle zásady, že kým nie je rozhodnuté na začiatku, nemôže sa od neprávoplatne priznanej sumy starobného dôchodku odvíjať ďalšie rozhodnutia. Poverená zástupkyňa žalovaného navrhla správnu žalobu zamietnuť.

VI.

Relevantná právna úprava

17. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

18. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

19. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

20. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

21. Podľa § 199 ods. 3 SSP, ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

22. Podľa § 135 ods. 1 SSP, na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

23. Podľa § 82 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, dôchodková dávka vyplácaná k 1. januáru príslušného kalendárneho roka a dôchodková dávka priznaná od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšuje o percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za

domácnosti dôchodcov vykázaného štatistickým úradom za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku.

24. Podľa § 82 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, príslušný kalendárny rok je rok, v ktorom sa zvýšenie dôchodkových dávok vykonáva. Dôchodková dávka vyplácaná k 1. januáru príslušného kalendárneho roka sa zvyšuje od 1. januára príslušného kalendárneho roka a dôchodková dávka priznaná od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšuje odo dňa jej priznania.

25. Podľa § 82 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, na zvýšenie dôchodkovej dávky je rozhodujúca mesačná suma dôchodkovej dávky bez jej zvýšenia na sumu minimálneho dôchodku vyplácaná ku dňu, od ktorého sa zvyšuje.

26. Podľa § 82 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok a invalidný dôchodok, ktoré sa v príslušnom kalendárnem roku nevyplácajú z dôvodu poskytovania náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca podľa osobitného predpisu alebo nemocenského, na ktoré vznikol nárok pred priznaním starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, sa zvýšia za príslušný kalendárny rok, v ktorom sa z uvedeného dôvodu nevyplácali. Toto zvýšenie patrí od vzniku nároku na výplatu týchto dôchodkov.

27. Podľa § 82 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, dôchodková dávka, ktorá sa v príslušnom kalendárnem roku nevyplácala z dôvodu zániku nároku na jej výplatu, sa zvýši pri opätovnom vzniku nároku na jej výplatu za každý príslušný kalendárny rok, v ktorom sa dôchodková dávka nevyplácala. Tieto zvýšenia patria od opätovného vzniku nároku na výplatu dôchodkovej dávky.

28. Podľa § 82 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, ak je dôchodková dávka upravená z dôvodu súbehu s inou dôchodkovou dávkou, pri prvej zmene sumy vyplácanej dôchodkovej dávky, ktorá súvisí s dôvodom zníženia dôchodkovej dávky, sa určí zvýšenie odo dňa zmeny.

29. Podľa § 82 ods. 7 zákona o sociálnom poistení, pri súbehu nárokov na viac dôchodkových dávok sa zvyšuje každá z týchto dôchodkových dávok.

30. Podľa § 82 ods. 8 zákona o sociálnom poistení, vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok a sirotsky dôchodok sa v príslušnom kalendárnem roku nezvyšujú, ak ich suma bola určená zo starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku zvýšeného v príslušnom kalendárnem roku.

31. Podľa § 82 ods. 9 zákona o sociálnom poistení, zvýšenie dôchodkových dávok sa zlučuje s dôchodkovou dávkou.

32. Podľa § 293dx ods. 1 zákona o sociálnom poistení, od 1. januára 2018 do 31. decembra 2021 sa dôchodková dávka, okrem vyrovnávacieho príplatku, vyplácaná k 1. januáru príslušného kalendárneho roka a dôchodková dávka, okrem vyrovnávacieho príplatku, priznaná od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka zvyšuje podľa § 82, najmenej o pevnú sumu určenú 2 % z priemernej mesačnej sumy príslušnej dôchodkovej dávky vykázananej Sociálnou poisťovňou k 30. júnu kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku. Príslušnou dôchodkovou dávkou podľa prvej vety pre

a/ invalidný dôchodok priznaný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, invalidný dôchodok podľa § 266 a sociálny dôchodok je invalidný dôchodok priznaný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %,

b/ invalidný dôchodok priznaný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70 % je invalidný dôchodok priznaný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70 %.

33. Podľa § 293dx ods. 2 zákona o sociálnom poistení, pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky, ktorá sa

a/ nevypláca v sume jednej polovice z dôvodu súbehu nárokov na výplatu dôchodkových dávok, sa určí z priemernej mesačnej sumy príslušnej dôchodkovej dávky, ktorá sa nevypláca v sume jednej polovice z dôvodu súbehu nárokov na výplatu dôchodkových dávok,

b/ výpláca v sume jednej polovice z dôvodu súbehu nárokov na výplatu dôchodkových dávok, sa určí z priemernej mesačnej sumy príslušnej dôchodkovej dávky, ktorá sa vypláca v sume jednej polovice z dôvodu súbehu nárokov na výplatu dôchodkových dávok.

34. Podľa § 293dx ods. 3 zákona o sociálnom poistení, na určenie priemernej mesačnej sumy starobného dôchodku, priemernej mesačnej sumy invalidného dôchodku priznaného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % a priemernej mesačnej sumy invalidného dôchodku priznaného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70 % sa zohľadňuje suma starobného dôchodku a suma invalidného dôchodku bez jej zvýšenia na sumu minimálneho dôchodku.

35. Podľa § 293dx ods. 4 zákona o sociálnom poistení, dôchodková dávka, ktorej suma bola určená s prihliadnutím na obdobie poistenia získané v cudzine podľa osobitného predpisu alebo podľa medzinárodnej zmluvy, sa zvýši najmenej o pomernú časť pevnej sumy, ktorá zodpovedá pomernej časti, v akej sa priznal čiastkový dôchodok podľa predpisov Slovenskej republiky.

36. Podľa § 293dx ods. 5 zákona o sociálnom poistení, Sociálna poisťovňa na svojom webovom sídle zverejní

a/ priemerné mesačné sumy dôchodkových dávok na účely odsekov 1 až 3 platné k 30. júnu kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku, do 31. augusta kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku,

b/ pevnú sumu zvýšenia dôchodkovej dávky najneskôr do 31. októbra kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku.

37. Podľa § 293dx ods. 6 zákona o sociálnom poistení, od 1. januára 2018 do 31. decembra 2021 sa úrazová renta vyplácaná k 1. januáru príslušného kalendárneho roka a úrazová renta priznaná od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka zvyšuje podľa § 89 ods. 8 najmenej o 2%.

VII.

Právny názor správneho súdu

38. Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.12.2021, ktorým bol zvýšený od 01.01.2022 starobný dôchodok na 733,00 eur mesačne a vdovský dôchodok na 148,50 eur mesačne. Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa včas odvolanie, v ktorom nesúhlasila s prvostupňovým rozhodnutím a žiadala navýšenie predmetných dôchodkov. Žalovaný správny orgán - Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 04.04.2022 zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie ako č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.12.2021. Predmetnými rozhodnutiami neboli žalobkyňi priznaný starobný a vdovský dôchodok, taktiež nešlo o rozhodnutie, ktorými bola výška týchto dávok prepočítaná, ale išlo iba tzv. valorizačné rozhodnutie žalovaného o navýšení skôr priznaného starobného a vdovského dôchodku, ktoré v dôvodoch rozhodnutia pre určenie sumy zvýšenia dôchodkových dávok žalobkyne od 01.01.2022 vychádzalo z vtedy platnej právnej úpravy ustanovenia § 82 zákona o sociálnom poistení ustanovujúceho sumu navýšenia dôchodkových dávok.

39. Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa SSP je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenia správneho orgánu sú takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

40. Žalobkyňa v správnej žalobe použila žalobné námietky k posúdeniu prepočtu dôchodkov, ktoré môžeme zaradiť do dvoch kategórií. Prvá kategória námietok sa týkala nepreskúmateľnosti,

nesprávneho právneho posúdenie a nedostatočného posúdenia skutkového stavu vo vzťahu k rozhodnutiu generálneho riaditeľa, ktoré vyhodnotil správny súd ako nedôvodné. Druhú kategória námietok, ktoré sa týkali nerozhodnutia o jej žiadosti a postupu Sociálnej poisťovne nevyhodnotil súd ako nedôvodné, ale vo vzťahu k predloženému rozhodnutiu sa nimi nezaoberal, ale aj tak nad rámec súd uvádza, že ak by predmetom súdneho konania bola nečinnosť Sociálnej poisťovne vo veci jej žiadosti, resp. preskúmania rozhodnutia/ opatrenia, ktorými sa rozhodlo o jej žiadosti, súd by posudzoval tieto žalobné námietky v konaní o nečinnosti správneho orgánu.

41. V tejto súvislosti správny súd poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR sp.zn.6Ssk/104/2023 zo dňa 27.06.2024 v ktorom sa posudzovala valorizácia starobného a vdovského dôchodku za prechádzajúce obdobie (rok 2021). V predmetnom rozhodnutí sa kasačný súd v celom rozsahu vysporiadal s námietkami, ktoré sa obsahovo zhodujú so žalobnými námietkami v preskúvanom konaní.

42. Správny súd preto zdôrazňuje, že predmetom súdneho prieskumu sú rozhodnutia žalovaného a prvostupňového správneho orgánu, ktorými rozhodli o zvýšení priznaných dôchodkových dávok (starobného a vdovského dôchodku) žalobkyne, tzv. valorizácia dôchodku. Predmetom prieskumu teda nebolo posudzovať rozhodnutie o prvotnom priznaní starobného a vdovského dôchodku, tak ako sa domnieva žalobkyňa. V rámci vymedzeného prieskumu správny súd nemohol skúmať zákonnosť rozhodnutí, ktorých predmetom bol prvotný výpočet, resp. na základe žiadostí žalobkyne vykonaný prepočet dôchodkových dávok žalobkyne. Žalobkyňa má možnosť podať žiadosť o prepočet dôchodkov, ak nesúhlasí s ich výškou.

43. Pre úplnosť správny súd konštatuje, že žalobkyňa už viackrát požiadala o prepočet dôchodkových dávok, pričom o týchto otázkach týkajúcich sa sumy starobného a vdovského dôchodku bolo zodpovedané v konaniach pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky (rozsudok sp. zn. 10So/6/2017 zo dňa 28.03.2018 a sp. zn. 9So/84/2017 zo dňa 30.01.2019), Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky (rozsudok sp. zn. 10So/1/2021 zo dňa 23.02.2022) a Ústavným súdom Slovenskej republiky (uznesenie sp. zn. I. ÚS 429/2018 zo dňa 05.12.2018 a sp. zn. IV. ÚS 130/2020 zo dňa 13.10.2020).

44. Správny súd k žalobnej námietke, že napadnuté rozhodnutie trpí vadou nedostatočného odôvodnenia uvádza, že samotné konštatovanie žalobkyne nepostačuje na to aby bolo dôvodné. Skutočnosť, že odvolacie námietky žalobkyne, ktoré sa netýkali samotného spôsobu zvyšovania jej dôchodkov, boli žalovaným označené ako irelevantné, nezakladá nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Neobstojí ani námietka žalobkyne, že takto boli jej odvolacie námietky hodnotené žalovaným bez akéhokoľvek odôvodnenia. V konaní o odvolaní proti rozhodnutiu správneho orgánu sa preskúmava zákonnosť konkrétneho rozhodnutia, proti ktorému odvolanie smeruje. Predmet odvolania je vymedzený tým, čo bolo predmetom rozhodnutia napadnutého odvolaním. Predmetom napadnutých rozhodnutí bolo zvýšenie starobného dôchodku a vdovského dôchodku podľa § 82 zákona o sociálnom poistení a tým bol vymedzený predmet odvolacieho konania. Pritom je zrejmé, že práve z uvedených dôvodov žalovaný považoval ostatné odvolacie námietky žalobkyne za bezpredmetné, s ktorým záverom sa správny súd stotožňuje.

45. Správny súd dodáva, že na účely valorizácie dôchodkových dávok podľa § 82 zákona o sociálnom poistení vychádza žalovaný zo sumy dôchodkovej dávky, vyplácanej k 1. januáru kalendárneho roka, v ktorom sa suma dôchodkovej dávky zvyšuje (§ 82 ods. 1 zákona o sociálnom poistení „Dôchodková dávka vyplácaná k 1. januáru príslušného kalendárneho roka a dôchodková dávka priznaná od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšuje o percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov vykázaného štatistickým úradom za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku.“). Sumu starobného ani vdovského dôchodku teda neprepočítava nanovo. Žalobkyňa sa teda mala v správnej žalobe upriamiť na skutkové zistenia a právne závery žalovaného a namietať tieto závery so špecifikáciou na konkrétne rozhodnutie.

46. Správny súd v závere podotýka, že nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Pozri judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu Slovenskej republiky,

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, týkajúcej sa požiadaviek riadneho odôvodnenia rozsudku súdu (napr. Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, García Ruiz c. Španielsko z 21. januára 1999, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015 sp. zn. II. ÚS 675/2014-40, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 03. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03-14, prípadne sp. zn. IV. ÚS 112/05, alebo sp. zn. I. ÚS 117/05, Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Asan/3/2019 zo dňa 29. januára 2020).

47. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, po zhodnotení, že rozhodnutia správnych orgánov a tiež ich postupy zodpovedali obsahu spisovej dokumentácie zhrnutej v administratívnom spise a boli v súlade s vyššie označenými zákonnými ustanoveniami zákona o sociálnom poistení, správny súd dospel k záveru, že preskúmanými rozhodnutiami nedošlo k porušeniu zákona ani chránených záujmov žalobkyne, a preto podľa § 190 SSP správnu žalobu ako nedôvodnú zamietol.

48. O trovách konania rozhodol súd podľa § 167 a nasl. SSP, podľa ktorého účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože žalobkyňa nemala v konaní úspech celkom ani z časti a žalovanému nevznikli také dôvodne vynaložené trovy konania, ktoré by bolo možné od žalobkyne spravodlivo požadovať.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať v lehote jedného mesiaca odo dňa doručenia rozsudku na Správny súd v Košiciach. Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP (ktorému správne súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania) uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). (§ 445 ods. 1 SSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správne súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 SSP odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správne súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávne procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,

- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g/ až i/ Správneho súdneho poriadku sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom.

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom.

Uvedená povinnosť neplatí, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c/ a d/,
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci. (§ 449 ods. 1, 2 SSP).